

Briselē, 2022. gada 13. oktobrī
(OR. en)

13369/22

ENFOPOL 496
IXIM 238
COSI 246
COPEN 350
JAI 1311

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Datums:	2022. gada 13. oktobris
Saņēmējs:	delegācijas
Iepr. dok. Nr.:	12154/22
Temats:	Padomes secinājumi par redzējumu attiecībā uz Eiropas Tiesu ekspertīzes telpu 2.0 (EFSA 2.0) – <i>Padomes secinājumi</i> (2022. gada 13. oktobris)

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par redzējumu attiecībā uz Eiropas Tiesu ekspertīzes telpu 2.0 (EFSA 2.0), kurus Padome (Tieslietas un iekšlietas) apstiprināja savā 3899. sanāksmē, kas notika 2021. gada 13. oktobrī.

**Padomes secinājumi par redzējumu attiecībā uz Eiropas Tiesu ekspertīzes telpu 2.0
(EFSA 2.0)**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

1. PATUROT PRĀTĀ Eiropas Savienības mērķi – uzturēt un attīstīt Savienību kā brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kurā ir jāpanāk augsta līmeņa drošība ar dalībvalstu kopīgu rīcību, policijas un tiesu iestādēm sadarbojoties krimināllietās,
2. ŅEMOT VĒRĀ Līguma par Eiropas Savienības darbību V sadaļu "Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa" un it īpaši tā 87. panta 1. punktu un 87. panta 2. punkta a) apakšpunktu, kuros noteikts, ka Savienība attīsta policijas sadarbību, iesaistot dalībvalstu kompetentās iestādes, un nosaka pasākumus par attiecīgās informācijas vākšanu, uzglabāšanu, apstrādi, analīzi un apmaiņu,
3. APZINOTIES, cik vērtīga – ES Policijas sadarbības kodeksa, ar ko iecerēts uzlabot tiesībsardzības iestāžu sadarbību visās dalībvalstīs, reformas kontekstā – ir pārrobežu apmaiņa ar DNS profiliem, daktiloskopiskajiem datiem un transportlīdzekļu reģistrācijas datiem saskaņā ar Prīmes Lēmumiem 2008/615/TI un 2008/616/TI (2008. gada 23. jūnijs) par pārrobežu sadarbības pastiprināšanu, īpaši apkarojot terorismu un pārrobežu noziedzību,
4. ŅEMOT VĒRĀ Padomes Pamatlēmumu 2009/905/TI (2009. gada 30. novembris) par tādu tiesu ekspertīzes pakalpojumu sniedzēju akreditāciju, kuri veic laboratoriju darbības attiecībā uz DNS un pirkstu nospiedumiem, kā arī ISO/IEC 17025 vispārīgās prasības attiecībā uz testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetenci,
5. APSVEROT *EMPACT* prioritātes un kopīgos horizontālos stratēģiskos mērķus (KHSM), kas minēti Padomes secinājumos par *EMPACT*¹,

¹ 6481/21, 9184/21.

6. ŅEMOT VĒRĀ progresu, kas panākts, īstenojot Padomes 2016. gada 13. jūnija secinājumus un rīcības plānu par turpmāko darbību attiecībā uz Eiropas Tiesu ekspertīzes telpas izveidi ², un atzīstot, ka ir jāturpina pilnveidot šo darbu, lai atbalstītu tiesībaizsardzības un tiesu iestādes Eiropas Savienībā tiesu ekspertīzes jomā, ATZĪMĒJOT, ka Padomes 2020. gada novembra secinājumi par iekšējo drošību un Eiropas Policijas partnerību ³ veicina pārrobežu datu, tostarp biometrijas un jaunu tehnoloģiju, izstrādi un pieejamību efektīvai Eiropas iekšējās drošības partnerībai,
7. ŅEMOT VĒRĀ Komisijas paziņojumu par ES Drošības savienības stratēģiju ⁴, kurā izklāstītas konkrētas darbības nolūkā pilnībā pievērsties stratēģiskajām prioritātēm digitālajā un fiziskajā pasaulē, tostarp Eiropas iedzīvotāju aizsardzībai pret terorismu un organizēto noziedzību, un atzīta arvien pieaugošā saikne starp iekšējo un ārējo drošību,
8. UZSVEROT to, cik svarīgi ir uzlabot tiesu ekspertīzes uzticamību un pamatotību un veicināt jauno tehnoloģiju ieviešanu efektīvai un stabilai Eiropas drošības ekosistēmai,
9. ŅEMOT VĒRĀ to, ka Eiropols atbalsta sadarbību starp tiesībaizsardzības iestādēm Savienībā un atbalsta dalībvalstis, cita starpā izmantojot savas Dokumentu un digitālās tiesu ekspertīzes grupas un Inovācijas laboratoriju; un to, ka attiecīgās ES aģentūras atbalsta inovatīvu, progresīvu produktu turpmāku izstrādi ES iedzīvotāju drošībai, izmantojot ES Iekšējās drošības inovācijas centru,
10. NORĀDOT, ka Eiropas Tiesu ekspertīzes telpa veicinātu sadarbību un sniegtu palāvību, ja dalībvalstīs tiktu saskaņotas tiesu ekspertīzes pakalpojumu sniedzēju procedūras un prakse,
11. ATZĪSTOT, ka Savienība veido brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kurā tiek ievērotas pamattiesības un dažādās tiesību sistēmas un tradīcijas dalībvalstīs, un ka dalībvalstu prakse katrā ziņā atšķirsies,

² 10128/16.

³ 13083/20.

⁴ 10010/20.

12. ATZĪSTOT, cik nozīmīgs ir Eiropas Tiesu ekspertīzes institūtu tīkls (*ENFSI*) kā platforma lietderīgai tiesu ekspertīzes zināšanu apmaiņai, kā arī citas ieinteresētās personas un tiesu ekspertīzes pakalpojumu sniedzēji, lai izveidotu kvalitātes prasību minimumu attiecībā uz tiesu ekspertīzes eksāmeniem, atvieglotu starptautisku sadarbību un apzinātu svarīgas sistēmiskas vajadzības tiesu ekspertīzes kopienā,
13. AICINOT dalībvalstis, Eiropas Komisiju, attiecīgās ES aģentūras – savu pilnvaru ietvaros – un citas attiecīgās iestādes un organizācijas strādāt kopā, lai izveidotu Eiropas Tiesu ekspertīzes telpu 2.0, kurai būtu jāsniedz visaptverošs redzējums, lai apmierinātu pašreizējās un turpmākās vajadzības un stiprinātu tiesu ekspertīzes rezultātu ietekmi un uzticamību. Redzējumā būtu jāizklāsta konkrēti elementi un turpmākā rīcība, kā tiesu ekspertīzes pakalpojumu sniedzēji sniedz atbalstu tiesībaizsardzības iestādēm dalībvalstīs un ES aģentūrām, tostarp ar pētniecības un inovācijas palīdzību,

LĪDZ AR TO PADOME:

UZSKATA, ka ir jāturpina darbs tiesu ekspertīzes jomā, lai pieņemtu īpašu rīcības plānu jaunai Eiropas Tiesu ekspertīzes telpai 2030. gadam, pamatojoties uz *ENFSI* izstrādāto redzējumu un ietverot konkrētas darbības tādās jomās kā:

- **biometrija**, kas ļauj identificēt un autentificēt personu, pamatojoties uz tādu atpazīstamu un pārbaudāmu datu kopumu, kuri ir unikāli un specifiski šai personai. Būtu jāuzlabo spēja izmantot biometriskos datus un apmainīties ar tiem, izmantojot drošu un stabilu procedūru, un tai būtu jāatbilst starptautiskajiem standartiem, piemēram, *ISO/IEC 19794* sērijas standartiem. Turklāt būtu jāņem vērā biometrisko datu nozīmīgums salīdzinošajā analīzē, jo tas ir viens no galvenajiem faktoriem, kas palīdz izpildīt tiesībaizsardzības iestāžu uzdevumus,
- **mākslīgais intelekts** kā instruments, ko varētu izmantot virknei darbību tiesu ekspertīzes procesos, lai uzlabotu to kvalitāti, efektivitāti un pieejamību. Būtu jāizpēta, jāattīsta un jāapstiprina mākslīgā intelekta potenciāls tiesu ekspertīzē, lai tas varētu sniegt labumu darbā ar lietām un tiesu izlūkdatu jomā,

- **digitalizācija** kā plaša joma, kurā tiek ieviestas jaunas tehnoloģijas un automatizēti procesi, lai atbalstītu un uzlabotu dažādus tiesu ekspertīzes procesa posmus, sākot ar nozieguma vietu un beidzot ar tiesas zāli,
- **jauni instrumenti un jaunās tehnoloģijas**, lai varētu pielāgoties jaunām zinātnes un tehnoloģijas inovācijām un izvērtēt to iespējas vai ierobežojumus. Tas ietver nanozinātnes un nanotehnoloģijas attīstību, kā arī atbalstu sadarbībai starp tiesu ekspertīzes kopienu, universitātēm un dažādām nozarēm pētniecības un inovācijas projektos,
- **jauni bioloģisko un ķīmisko pierādījumu veidi ("-omikas")**, kas ir jaunas analīzes metodes, ar kurām var identificēt lielas molekulas, piemēram, proteīnus vai metabolītus, kas var sniegt informāciju par cilvēkiem, viņu darbībām un vidi,
- **kriminālistiskā ekspertīze un interpretācija** nolūkā stiprināt tiesu ekspertīzē gūto rezultātu ietekmi un pierādīt to ticamību. Lai vēl vairāk uzlabotu tiesu ekspertīzes analīzes derīgumu, jāpēta pēdu pārnese un noturība un fona materiāla kvantitatīvuma (*background abundance*) ietekme. Ir svarīgi izstrādāt šo rezultātu pārbaudes un interpretācijas metodiku nolūkā konstatēt vai apstiprināt, ka izmantotās metodes/procedūras ir derīgas un stabilas tiesu ekspertīzes kontekstā, lai tādējādi uzlabotu tiesu ekspertīzes praksi,
- **tiesu ekspertīzes datu apmaiņa** starp aģentūrām un jurisdikcijām nolūkā garantēt datu kvalitāti un atbalstīt datu kopu formātu, tostarp datu apmaiņas rīku, saskaņošanu ⁵, lai nodrošinātu ES lielapjoma informācijas sistēmu sadarbību,
- **daudzdisciplīnu pieejas** nolūkā panākt, ka tiesu ekspertīzes rezultāti var sniegt labumu tādām izmeklēšanām un uz izlūkdatiem balstītām operācijām, kas saistītas ar organizēto noziedzību un terorismu,

⁵ 11824/2/20 REV 2, 9105/21.

- **tiesu ekspertīzes pamatprincipi**, tostarp plašs iespējamo jomu klāsts izpētei un attīstībai, vienlaikus respektējot pašreizējās metodes. Neraugoties uz pastāvīgajiem uzlabojumiem uzticamu un derīgu zinātnisko datu, piemēram, empīrisko pētījumu, izstrādē, tas ļautu uzlabot tiesu ekspertīzes praksi,
- **cilvēka faktori tiesu ekspertīzē** – izpratne par to, kā cilvēku mijiedarbība ietekmē lēmumus visos izmeklēšanas gaitā veiktas tiesu ekspertīzes procesa līmeņos, sākot ar nozieguma vietu un beidzot ar tiesas zāli,
- AICINA attiecīgās ieinteresētās personas, piemēram, Eiropas Komisiju, *ENFSI*, Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropols), Eiropas Savienības Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (*eu-LISA*), Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūru (*CEPOL*), Eiropas Tiesiskās apmācības tīklu (*EJTN*) un Eiropas Savienības Aģentūru tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (*Eurojust*), aktīvi piedalīties šajā darbā, lai apzinātu darbības, ar kurām tās varētu turpināt savu ieguldījumu, kas sniegts iepriekšējās *EFSA* 2020 izveidē, un sniegt ieguldījumu gaidāmajā *EFSA* rīcības plānā 2030. gadam nolūkā sasniegt minētos mērķus savās attiecīgajās kompetences jomās,

AICINA Eiropas Komisiju atbalstīt dalībvalstu centienus uzlabot tiesu ekspertīzes uzticamību un pamatotību, jo īpaši ar piemērotiem finansēšanas pasākumiem.